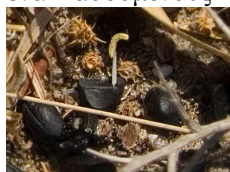

Informationen zur Umwelt und für Naturreisende auf Kreta:**Dünen-Trichternarzisse (*Pancratium maritimum*)****Ο κρίνος της άμμου (*Pancratium maritimum*)**

Ο κρίνος της άμμου είναι ένα είδος φυτού από την οικογένεια των αμαρυλλιδίων (Amaryllidaceae) και είναι ευρέως διαδεδομένο στις ακτές της Μεσογείου, όπως φυσικά και στην Κρήτη. Εγκαθίσταται εκεί, κυρίως σε αμμώδεις παραλίες και σε παρόμοιες τοποθεσίες. Στο φυτοκοινωνιολογικό σύστημα θεωρείται ως χαρακτηριστικό είδος της τάξης *Ammophiletea arenariae*, φυτό της παραλίας..

Ο κρίνος της άμμου αναπτύσσεται ως ένα πολυετές, ποώδες φυτό και φτάνει στο ύψος έως και 75 εκ. Ως γεώφυτο σχηματίζει έναν βαθιά ριζωμένο βολβό, που έχει διάμετρο 5 – 7 εκ. Τα πέντε έως έξι επίπεδα σπειροειδή φύλλα εμφανίζονται μετά την ανθοφορία. Τα απλά, γκριζοπράσινα φύλλα είναι ταινιώδη, μήκους έως και 75 εκ. και πλάτους μεταξύ 1 και 2 εκ.

Η ανθοφορία είναι από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο. Τα άνθη φέρονται σε ταξιανθία σκιαδίου με μικρό μίσχο, τρία έως δέκα πέντε άνθη μαζί, στην κορυφή ενός ισχυρού βλαστού. Τα εντυπωσιακά μεγάλα και εύοσμα άνθη ανθίζουν μόνο από το απόγευμα ως το επόμενο πρωί. Τα ερμαφρόδιτα άνθη είναι τρίφυλλα. Τα έξι παρόμοια, λευκά βράκτια έχουν συγχωνευθεί σε έναν μακρύ, λεπτό σωλήνα σε σχήμα χοάνης, μεγέθους περίπου 6 – 8 εκ. Τα ελεύθερα τμήματα των βρακτίων έχουν μήκος 3 – 5 εκ. και είναι γραμμικά-λογχοειδή. Η δωδεκάδοντη, χοανοειδής, λευκή paracorolla, είναι σε μήκος περίπου τρία τέταρτα της corolla και είναι ενωμένη με το κάτω τμήμα των στημόνων. Οι έξι σε εναλλασσόμενους κύκλους διατεταγμένοι στημονες προεξέχουν της paracorolla. Τρία καρπόφυλλα ενώνονται σε μία τρίχωρη ωοθήκη.

Ο ελαφρά τριγωνικός, ωοειδής, τρίχωρος καρπός κάψα έχει 10 – 40 σπέρματα (βλ.εικ.: σπόρος με βλαστάρι: Φραγκοκάστελλο). Είναι κατάνευρα και 11 – 13 mm. Τα σπέρματα μπορούν να κολυμπούν, οπότε η διάδοση μπορεί να γίνει και μέσω της θάλασσας: πιθανολογείται ότι τα μυρμήγκια συμμετέχουν στη διάδοση.

Οι εικόνες στην σελίδα 1 δείχνουν στην επάνω σειρά: ρίζωμα (Πλακιάς), ταξιανθία (Φραγκοκάστελλο) και μονό φυτό (Φραγκοκάστελλο), Σπόροι κάψες (Φραγκοκάστελλο) και ένας βιότοπος με μαραμμένα φυτά (Ελαφονήσι).

Ο κρίνος της άμμου κατατάσσεται στα φυτά, που ήδη στη Βίβλο χαρακτηρίστηκαν ως «λουλούδια».

Τα άνθη του είναι συχνά μοτίβο στις τοιχογραφίες, όπως π.χ. στα ανασκαμμένα σπίτια από την χάλκινη εποχή του Ακρωτηρίου στο ηφαιστιογενές νησί της Σαντορίνης. Το Ακρωτήρι είναι ένας αρχαιολογικός χώρος στη νότια Σαντορίνη. Το 1967 ο αρχαιολόγος *Σπυρίδων Μαρινάτος* ανακάλυψε την πόλη του κυκλαδίτικου πολιτισμού με μινωικές επιρροές. Η πόλη θάφτηκε στην ακμή της από έκρηξη ηφαιστείου

(βλ. το ενημερωτικό μας φυλλάδιο στο: <http://www.kreta-umweltforum.de/Merkblaetter/160-06%20-%20Santorin%20Vulkan.pdf>) και έτσι συντηρήθηκε για πάνω από 3500 χρόνια. Ο εξαιρετικός

βαθμός διατήρησης των κτηρίων και των τοιχογραφιών μας επιτρέπει μία ματιά στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ιστορία της χάλκινης εποχής στο Αιγαίο.])

Χαρακτηριστικό για το υψηλό βιοτικό επίπεδο των Ακρωτηρίων είναι οι ποικίλες τοιχογραφίες. Οι τοιχογραφίες του Ακρωτηρίου είναι περισσότερο επηρεασμένες από τον μινωικό πολιτισμό από ό,τι στα άλλα νησιά των Κυκλάδων. Την χρήση των χρωμάτων για διακοσμητικούς σκοπούς τη συναντάμε στην Κρήτη ήδη από τη Νεολιθική εποχή.

Ο κόσμος των φυτών απεικονίζεται στις τοιχογραφίες με μεγάλη λεπτομέρεια. Πολλές είναι σε μεγάλο βαθμό όμοιες με εκείνες από τις Μυκήνες, την Φυλακωπή (στη Μήλο) και την Κνωσό (Κρήτη), γεγονός που οδηγεί στο ότι υπήρχε άμεση ανταλλαγή καλλιτεχνών.

Μία εναλλακτική ερμηνεία που προέρχεται από τον *Μαρινάτο* δείχνει το παράδειγμα του πάπυρου και του κρίνου της άμμου (βλ. **εικ.**: πάπυρος και κρίνος της άμμου), αν και δεν είναι γνωστή κάποια ιδιαίτερη πολιτισμική λειτουργία αυτού του φυτού.

Τα εκχυλίσματα από τους κρίνους της άμμου χρησιμοποιούνται και στην κοσμετολογία: θεωρείται π.χ. ότι μειώνουν τις κηλίδες του δέρματος και φωτίζουν την επιδερμίδα..

Πηγές εικόνων: Εικόνα τίτλων: de.wikipedia.org
Εικόνα τοιχογραφίας: fipsi.ameriv.de.

Φωτό: Μαρία Ελευθερία (Κρήτη)

Μετάφραση από τα γερμανικά: *Μαρία Νικηφόρου*